

2018-12-18

Dnr 18EV6844

Information till dig som arbetar med elinstallationer:

Övergång från gamla lampanslutningsdon till DCL-don

Genom beslut inom standardiseringen förverkligas inom kort en övergång från våra gamla lampanslutningsdon till de så kallade DCL-donen. Från och med den 1 april 2019 kommer det bara finnas en gällande svensk standard för jordade lampputtag, SS-EN 61995-1 och -2, benämnda i Elinstallationsreglerna SS 436 40 00 utgåva 3 som DCL, (Devices for connection of luminaires).

Under en övergångsperiod på tio år har både de gamla och nya standarderna varit gällande. Gamla standarden SS 428 08 31 revideras (till utgåva 4), för att från och med 1 april 2019 endast gälla lampproppar och ojordade lampputtag. Det är DCL-uttagen som slutligen kommer att utgöra standarden på samtliga EU/EES-marknader inklusive den svenska.

Nedan beskriver vi hur detta påverkar dig som arbetar med elinstallationer.

Elinstallationsreglerna - SS 436 40 00 utgåva 3 - Installera DCL-don redan nu om du följer svensk standard

Om man gör sin anläggning i enlighet med Elinstallationsreglerna (559.5.1 SS 436 40 00 utgåva 3) är det redan idag SS-EN 61995-serien (standarden där DCL-don beskrivs) som ska användas.

Att följa Elinstallationsreglerna är ett sätt att uppfylla de tvingande kraven på god elsäkerhetsteknisk praxis enligt ELSÄK-FS 2008:1, men det är möjligt att göra avvikelser från standarden om de bedömningar som ligger till grund för utförandet dokumenteras, och avvikelserna är förenliga med kraven i övrigt.

Tänk också på att avtalet med den du utför anläggningen åt kan reglera att anläggningen ska utföras enligt Elinstallationsreglerna – vilket kan innebära att du av detta skäl ska installera DCL-donen redan före 1 april 2019.

ELSÄK-FS 2008:1 – Du får bara installera DCL-don efter 1 april 2019 i nya anläggningar, oavsett om du följer svensk standard eller ej

Av de tvingande regler som gäller för nätanslutna uttag för allmänbruk i lågspänningsanläggningar (se 4 kap. 3a § ELSÄK-FS 2008:1) framgår att uttagen ska uppfylla kraven i Elsäkerhetsverkets föreskrifter (2015:1) om

stickproppar och uttag för allmänbruk, eller föreskrifter som ersatt dessa. Från och med den 1 april 2019 innebär denna regel att bara DCL-don får installeras i nya anläggningar.

Eftersom de gamla lampanslutningsdonen efter den 1 april 2019 inte längre uppfyller kraven i ELSÄK-FS 2015:1 som är tvingande regler går det alltså inte att avvika från Elinstallationsreglerna i denna del, på det sätt som är möjligt före 1 april 2019.

Elsäkerhetsverket har möjlighet att medge undantag från ELSÄK-FS 2008:1, en så kallad dispens. Man måste ansöka hos myndigheten för att få en dispens men den möjligheten är inte avsedd att nyttja för att ytterligare fördröja övergången om det inte finns särskilda omständigheter.

Regeln gäller vid ibruktage av anläggningen och påverkas inte av när projektet påbörjades.

ELSÄK-FS 2008:1 – Övergångsbestämmelser för äldre anläggningar m.m.

Anläggningar som är tagna i bruk före den 1 april 2019 får vara utförda enligt äldre föreskrifter, se ikraftträdande och övergångsbestämmelser i ELSÄK-FS 2008:1.

Det är kronkoppling och jordat uttag som försvinner ur den gamla standarden, medan ojordade uttag (klass 0-uttag) och stickproppar (klass 0-, I, II-propp) även i fortsättningen kommer att finnas kvar för underhåll av befintliga installationer och anläggningar.

Det innebär att du får byta ut befintliga lampanslutningsdon i anläggningen, utan att övergå till DCL-don. Vid ombyggnad eller utvidgning av en anläggning ska, oavsett när anläggningen ursprungligen togs i bruk, de nya bestämmelserna tillämpas på ombyggnaden eller utvidgningen, vilket innebär att DCL-donen då installeras.

Undantag gäller dock från följande krav: Kravet i 4 kap. 1 § ELSÄK-FS 2008:1 på skyddsjordning vid utvidgning av en låg- spänningsanläggning inom ett befintligt bostadsrum eller ett därmed jämförligt torrt rum med isolerande golv. I sådana rum behöver de utsatta delarna inte skyddsjordas, om de redan befintliga utsatta delarna inte är skyddsjordade och anläggningen är utförd före den 1 januari 1994.

ELSÄK-FS 2015:1 – Handeln med lampanslutningsdon

Standarden för de gamla lampanslutningsdonen SS 428 08 31 utgåva 3 dras tillbaka den 1 april 2019. Detta beror på beslutet att anta SS-EN 61995-2:2009 och att det finns en så kallad DOW (date of withdrawal) som innebär att konkurrerande nationella standarder måste upphöra. Stickproppar och uttag i enlighet med SS 428 08 31 utgåva 3 kan därefter inte längre uppfylla ELSÄK-FS 2015:1 efter det DOW. Därmed får de inte sättas på marknaden från och med den 1 april 2019.

Resultatet blir då att man får handla med sådana uttag som är satta på marknaden före 1 april 2019, men tillverkarna får inte tillhandahålla några fler exemplar efter detta datum. De uttag som är satta på marknaden före den 1 april 2019 får användas för utbyte i befintliga anläggningar men får inte användas vid nybyggnation, ombyggnation eller utvidgning.

Vad gör Elsäkerhetsverket nu

Elsäkerhetsverket utövar marknads kontroll över produkter som säljs, samt utövar tillsyn över anläggningar och elinstallationsföretag. Det finns inget planerat tillsyns- eller marknads kontrollprojekt för att bevaka övergången från gamla anslutningsdon till DCL-don. Det som kan bli aktuellt är istället att vi får indikationer, t.ex. anmälningar, om att produkter som säljs inte uppfyller kraven och då kan vi komma att begära att man ska visa att gamla lampanslutningsdon är satta på marknaden innan den 1 april 2019.

Vi får många frågor från olika parter i pågående byggprojekt om det är tillåtet att installera gamla lampanslutningsdon efter den 1 april 2019. Det är det alltså inte.

Vi uppmanar beställare och elinstallationsföretag att föra dialog med varandra när det gäller anläggningar som utförs före den 1 april 2019, så att man är överens om vad som gäller för anläggningen och konsekvenserna av att anläggningen tas i bruk från den 1 april 2019.

Skulle det uppstå en tvist t.ex. vid en entreprenadbesiktning är det inte Elsäkerhetsverket som avgör om elinstallationen uppfyller de krav som finns i avtalet utan det är en civilrättslig process.